

Oponentský posudok
na doc. PhDr. Imricha Jenču, PhD.,
mimoriadneho profesora,
vypracovaný pre potreby inauguračného pokračovania

Istou zhodou okolností bol som nielen svedkom, ale aj priamym účastníkom - ak tak možno povedať - všetkých významných krokov a pokrokov nášho kandidáta na univerzitnej pôde. V roku 1994 som ho ako vedúci Katedry žurnalistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského prijímal na toto vzdelávacie fórum. V roku 1999 som posudzoval jeho doktorandskú dizertáciu. A v roku 2005 oponoval jeho habilitačnú prácu. Hádám mám teda nielen právo, ale aj povinnosť vyjadriť sa k jeho žiadosti o profesúru.

Doc. PhDr. Imrich Jenča, PhD. predstavuje vysokoškolského učiteľa novinárstva a masovej komunikácie, ktorý prešiel žurnalistickou praxou, a to ako rozhlasovou (tu nemôžem nespomenúť jeho otca, ozajstnú legendu nášho rozhlasového vysielania), tak aj tlačovou. Už túto skutočnosť považujem za jeho prednosť, lebo - ak to poviem zjednodušene - učiť takúto profesiu by mali najmä ľudia, ktorí majú praktické skúsenosti. Prednášať a hodnotiť napr. žánre a nepestovať ich v praxi, je podľa mňa minimálne čudné. Uvádzam to aj preto, že žánre v širokom zmysle slova, ale aj tie uverejňované v periodickej tlači, ale aj v rozhlase, predstavujú jednu z domén záujmu nášho kandidáta.

Pozoruhodná je šírka jeho špecializácií. Začal ako historik slovenského rozhlasového novinárstva. Z tejto oblasti uvediem jeho dizertačnú prácu, nazvanú *Zásadné zmeny spoločensko-politického vývoja v Československu po roku 1918 a ich vplyv na organizáciu rozhlasového vysielania na Slovensku* (Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 1999, 179 strán), dodnes určite pozoruhodnú, novátorskú, ktorú po rokoch rozpracoval na monografiu *Rozhlasové vysielanie na Slovensku* (Trnava - Bratislava:

Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita svätého Cyrila a Metóda a Slovenský rozhlas, 2009, 157 strán) a ktorej rukopis som posudzoval. Ide o prvé ucelené dejiny slovenského rozhlasu ako inštitúcie, preto nemôže byť najmenších pochyb, že „rukopis“ je pôvodný. Rozdiel medzi dizertáciou a uvádzanou monografiou je takpovediac v šírke ich záberov. Kým postupová práca sa zameriava najmä na žurnalistiku, resp. jej postavenie v organizačnej schéme rozhlasu ako inštitúcie, monografia tieto hranice prekračuje, čo napokon prezrádza už jej názov. Tu opäť nemôžem neuviesť, že medzi posudzovateľmi rukopisu bola aj ďalšia legenda nášho rozhlasu, Mgr. Štefan Horský, ktorý sa históriou, teóriou i praxou tohto média zaoberal prakticky po celý život, čo o. i. prejavoval aj pôsobením na slovenských univerzitách. Uvedené dielo dnešného nášho kandidáta na profesúru sa opiera najmä o štúdium „prvotnej“ (teda archívnej) literatúry a obsahuje – pokiaľ viem – vlastne všetku sekundárnu literatúru, ktorá k jednotlivostiam diela do jeho vydania vznikla. Tu podľa mňa takisto treba zdôrazniť, že už vtedy bol doc. Imrich Jenča, PhD viacročným nielen teoretikom rozhlasového novinárstva, ale aj jeho praktikom, čo sa na diele prejavuje.

Ako som už napísal, ide o prvé svojím spôsobom komplexné dejiny rozhlasového vysielania u nás. A tým je povedané všetko, lebo „prvolezectvo“ je vždy priekopníctvom. „Predjenčove“ publikácie sa zaoberali parciálnymi či časovo vymedzenými (a teda aj obmedzenými) výsekmi pôsobenia tohto média. Pokiaľ viem, dielo sa bežne používa na všetkých nielen slovenských, ale aj českých masmediálnych (žurnalistických školách) a siahajú po ňom ako teoretici, tak aj historici nie iba rozhlasu, ale aj „konkurenčných“ médií. Dejinám rozhlasového vysielania sa kandidát venoval aj v ďalších publikáciách, čo napokon prezrádza priložený zoznam jeho publikačnej činnosti.

Od dejín rozhlasu prešiel kandidát vo svojej habilitačnej práci k teoretickým aspektom najmä žurnalistiky v rozhlase

(najprv k rozhlasovému spravodajstvu, potom k žánrom všeobecne v ňom uplatňovaným, ich jazykovej (najmä štylistickej) stránke, resp. k redigovaniu, či k problému verejnoprávnosti vysielania. Z tejto oblasti by som menoval najmä jeho publikáciu *Rozhlasové spravodajstvo* (Bratislava: Xart, 2004, 166 strán), ktorú napísal pre potreby habilitácie. Uviest' treba aj skutočnosť, že vývoj rozhlasového vysielania na Slovensku oprel aj o poznatky svetové, resp. európske; v publikácii Vojtek, J. ed. - Jenča, I. - Holeštiak, P. - Višňovský, J. *Dejiny svetových novinárstiev (anglického a amerického)*; Trnava: Univerzita svätého Cyrila a Metoda, Fakulta masmediálnej komunikácie, 2010, kandidátové strany 115 - 138, resp. 275 - 296.

Spomenúť treba aj frekventovanú problematiku verejnoprávneho vysielania na Slovensku, či v zahraničí, najmä toho, ktoré nekomerčnému vysielaniu razilo vo svete cestu (najmä v britskej BBC). Z tejto oblasti uvediem najmä jeho publikáciu v spoluautorstve s Milan Botíkom a Denisou Jánošovou *Verejnoprávnosť v mediálnom prostredí Slovenskej republiky* (Trnava : Fakulta masmediálnej komunikácie UCM v Trnave, 2012. - 158 strán, z ktorej kandidát napísal 33 %.

Napokon náš kandidát pozornosť zameral na problematiku žánrov vo všeobecnosti, ktoré po spoločenských zmenách v roku 1989 prechádzajú zásadnými zmenami, na čo, žiaľ, naša teória akosi nedokáže včas reagovať, možno aj preto, lebo ju neraz tvoria ľudia poznamenaní minulým stavom v tejto oblasti. V jednom zo svojich posledných diel, v *Úvode do teórie žánrov* (Trnava: Univerzita svätého Cyrila a Metoda, Fakulta masmediálnej komunikácie, 2014, strán 241) poukazuje na problematickosť (najmä v zmysle neurčitosti) základných pojmov, predovšetkým tzv. „žánrovej dominanty“); ako vieme, jej pôvodcom je Miloš Marko, od ktorého ju prevzali prakticky všetci naši žánrológovia, narábajú ňou, pravda bez toho, aby sa pokúsili čo len v náznakoch ju definovať.

Vcelku kandidáta som vždy považoval za najväčšiu osobnosť v oblasti rozhlasu a jeho vysielania na Slovensku vôbec.

Uviest' však musím ešte jednu skutočnosť, ktorú si na pánovi docentovi osobne cením. A tou je úcta k slovenčine. V čase, keď sa o túto stránku našej práce vlastne nedbá, jeho texty i jeho pedagogické pôsobenie prezrádza, že nielen **treba mať čo povedať, ale načim aj vedieť, ako to urobiť.**

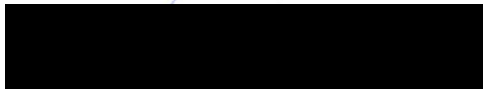
Záver:

Doc. PhDr. Imrich Jenča, PhD. predstavuje typ vedca a učiteľa, ktorý v sebe integruje viacero oblastí či už novinyvedy, alebo mediológie, čo sa napr. o autorovi týchto riadkov povedať nedá - a čo vôbec nebýva v našich priestoroch a časoch celkom bežné. Je známy nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Zmieniť sa treba aj o viacerých predmetoch, ktoré na univerzitách (v Trnave, Bratislave i v Ružomberku) profiloval. Študuje všetko, čo je mu v našej oblasti dostupné. Je náročný na seba, ale aj na svojich poslucháčov. Viem, že ani tento medzník v jeho živote, ktorého sme účastníkmi, nebude bodkou za jeho vedecko-výskumnou a pedagogickou činnosťou, ale „len“ jednou z etáp postupu za ďalšími métami.

A teda:

po etickej, výskumnej i pedagogickej stránke doc. PhDr. Imrich Jenča, PhD. spĺňa náročné kritériá na vymenovanie konanie Fakulty masmediálnej komunikácie Univerzity svätého Cyrila a Metoda v Trnave, schválené jej Vedeckou radou a preto navrhujem Vedeckej rade UCM v Trnave vymenovať doc. PhDr. Imricha Jenču, PhD. za profesora v odbore 3. 2. 3. Masmediálne štúdiá v zmysle zákona 131/2002 Zb. a vyhlášky MŠ SR č. 6/2005 Zb.

16. júla 2015

D. h. c. prof. PhDr. Juraj Vojtek, CSc.